

Załącznik nr 2

AUTOREFERAT

1. **Dr Anna Babicka-Wirkus**
2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe/ artystyczne – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej.

Uniwersytet Szczeciński, Wydział Humanistyczny, kierunek: pedagogika
specjalność: pedagogika pracy socjalnej i resocjalizacyjna – studia stacjonarne,
jednolite magisterskie, 2008.

Tytuł pracy magisterskiej: *Miesięczniki jako źródło obrazu młodej osoby.
Studium przypadku „Cosmopolitan” i „Men’s Health”*

Promotor: prof. zw. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak

Uniwersytet Szczeciński, Wydział Humanistyczny, kierunek: socjologia
specjalność: socjologia stosowana – studia stacjonarne, jednolite magisterskie,
2010.

Tytuł pracy magisterskiej: *Zachowania dewiacyjne a postawy wobec ciała
młodych kobiet*

Promotor: prof. zw. dr hab. Oksana Kozłowa

Nesna University College, Moduł ITL 103 ICT in society and work life, 2011.

Uniwersytet Szczeciński, Wydział Humanistyczny, studia doktoranckie
na kierunku pedagogika, 2012.

Uniwersytet Szczeciński, Wydział Humanistyczny, uzyskanie stopnia
naukowego doktora nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika, 21 lutego
2013 roku. Tytuł rozprawy doktorskiej: *Respektowanie prawa do autoekspresji
a rytuały oporu gimnazjalistów* napisanej pod kierunkiem prof. zw. dr hab.
Marii Czerepaniak-Walczak (USz). Recenzentki: prof. zw. dr hab. Maria
Dudzikowa (UAM), prof. zw. dr hab. Maria Mendel (UG).

Wyższa Szkoła Bankowa w Szczecinie, studia podyplomowe: Menedżer projektu badawczo-rozwojowego, 2015.

Helsińska Fundacja Praw Człowieka, kurs e-learningowy „Prawa człowieka”, 2018.

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych.
Uniwersytet Szczeciński, Wydział Humanistyczny, umowa zlecenie, 2008-2012.

Instytut Badawczy IPC we Wrocławiu, badacz, 2012.

Akademia Pomorska w Słupsku, Wydział Edukacyjno-Filozoficzny, Instytut Pedagogiki i Pracy Socjalnej, asystent, 2010-2013.

Akademia Pomorska w Słupsku, Wydział Nauk Społecznych, Katedra Administracji i Socjologii, adiunkt, 2013-2017.

Akademia Pomorska w Słupsku, Wydział Nauk Społecznych, Katedra Administracji i Socjologii, Pracownia Badań Problemów Społecznych, kierownik, 2016- 2017.

Akademia Pomorska w Słupsku, Wydział Nauk o Zarządzaniu i Bezpieczeństwie, Katedra Administracji i Socjologii, Pracownia Badań Problemów Społecznych, adiunkt, kierownik, 2017 – nadal.

Moje zainteresowania badawcze rozwinęły się w trakcie studiów na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Szczecińskiego. Na trzecim roku studiów na kierunku pedagogika podjęłam także studia na kierunku socjologia, w celu poszerzania wiedzy z zakresu nauk społecznych. W tym czasie rozpoczęła się również moja droga jako badaczki. Na podstawie badań przeprowadzonych w celu napisania pracy proseminaryjnej, wieńczącej trzeci rok studiów na kierunku pedagogika, przygotowałam referat, który wygłosiłam podczas II Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej z cyklu „Wyzwania pedagogiki. Dynamika przestępczości w Polsce –

psychospołeczne i kulturowe determinanty zjawiska oraz nowatorskie prądy działań zaradczych”, która odbyła się w Słupsku w 2006 roku. Patronat nad tym wydarzeniem objął Minister Sprawiedliwości Rzeczypospolitej Polskiej. Zaprezentowane przeze mnie wyniki zostały docenione przez jury Seminarium dla Kół Naukowych, które odbyło się w ramach tej konferencji, a nagrodą była publikacja mojego wystąpienia. Na podstawie wygłoszonego referatu powstał mój pierwszy artykuł „Zjawisko prostytucji ukazane na łamach blogów prostytutek”, który został opublikowany w recenzowanej monografii „Psychospołeczne determinanty niedostosowania społecznego oraz nowatorskie prądy działań zaradczych” pod redakcją P. Kozłowskiego i in. Od tego momentu zaczęłam uczestniczyć w konferencjach i seminariach, podczas których poddawałam pod dyskusję koncepcje badań oraz analizy i interpretacje zgromadzonych wyników. W okresie studiów działałam także aktywnie w studenckim ruchu naukowym.

Po uzyskaniu tytułu magistra pedagogiki, podjęłam studia doktoranckie na Wydziale Humanistycznym mojej macierzystej uczelni. W ich trakcie prowadziłam również zajęcia ze studentami kierunku pedagogika, co pozwoliło mi szlifować warsztat pracy dydaktycznej. W trakcie studiów doktoranckich uczestniczyłam w międzynarodowych projektach naukowych oraz angażowałam się w organizację wielu konferencji i seminariów. Studiowałam także w ramach modułu ‘ICT in society and work life’ na Nesna University College. W 2010 roku podjęłam pracę na stanowisku asystenta na Wydziale Edukacyjno-Filozoficznym w Akademii Pomorskiej w Słupsku i od tego czasu jestem zawodowo związana z tą uczelnią.

Podczas studiów doktoranckich poszerzałam swoją wiedzę nie tylko z pedagogiki, ale także z nauk politycznych i filozofii. Zaowocowało to dostrzeżeniem pewnej luki w dorobku pedagogiki, która wynikała z niewystarczającej w mojej ocenie eksploracji problematyki poszanowania praw dziecka. W badaniach doktorskich skupiłam się zatem na zdiagnozowaniu poziomu poszanowania prawa do autoekspresji w szkole oraz na rozpoznaniu rytuałów oporu towarzyszących nierespektowaniu tego prawa. Pokłosiem moich badań doktorskich była dysertacja pt. „Respektowanie prawa do autoekspresji a rytuały oporu gimnazjalistów” napisana pod kierunkiem prof. zw. dr hab. Marii Czerepaniak-Walczak, którą obroniłam w Instytucie Pedagogiki Uniwersytetu Szczecińskiego 21 lutego 2013 roku. Za tę rozprawę w 2014 roku otrzymałam Nagrodę Rzecznika Praw Dziecka.

Wyłonione na podstawie badań doktorskich nowe tropy poznawcze i badawcze stały się podstawą do dalszych eksploracji. Rezultatem moich poszukiwań jest przedkładane osiągnięcie naukowe.

4. Wskazanie osiągnięcia* wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2016 r. poz. 882 ze zm. w Dz. U. z 2016 r. poz. 1311.):

a) tytuł osiągnięcia naukowego/artystycznego

Cykl publikacji tworzących projekt habilitacyjny pt.:

Opór w edukacji. (Re)konstrukcja wielowymiarowości działań opozycyjnych

b) (autor/autorzy, tytuł/tytuły publikacji, rok wydania, nazwa wydawnictwa, recenzenci wydawniczy)

1. A. Babicka-Wirkus, „(Nie)normatywność rytuałów oporu w szkole”, *Teraźniejszość – Człowiek – Edukacja*, 2016, tom 19, nr 1(73), s.73-86 (LISTA ERIH, LISTA MNiSW C)
2. A. Babicka-Wirkus, „Potencjał szkoły do kształtowania obywatelskiego nieposłuszeństwa uczniów”, *Parezja. Czasopismo Forum Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN*, 2015, nr 3, doi: 10.15290/parezja.2015.03.07. s.77-93
3. A. Babicka-Wirkus, „Miejsce praw dziecka w prawie szkolnym. Studium przypadku”, [w:] *Prawa dziecka w przestrzeni edukacyjno-społecznej*, I. Surina, A. Babicka-Wirkus (red.), Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2016, s.67-91, recenzent wydawniczy prof. zw. dr hab. Krystyna Duraj Nowakowa (AI)
4. A. Babicka-Wirkus, „Przymus w szkole jako warunek podejmowania działań bojowych przez uczniów”, [w:] *Twierdza. Szkoła w metaforze militarnej. Co w zamian?*, M. Dudzikowa, S. Jaskulska (red.), Warszawa: Wolters Kluwer, 2016, s. 340-355, recenzent wydawniczy prof. UŁ dr hab. Alina Wróbel (UŁ)

5. A. Babicka-Wirkus, „Problematyka szkoły wyższej na łamach *Rocznika Pedagogicznego*”, *Studia z Teorii Wychowania*, 2017, nr 4(21), s.55-89 (LISTA MNiSW B)
6. A. Babicka-Wirkus, „A Three-dimensional Model of Resistance in Education”, *The New Educational Review*, 2018, Vol. 52, s.43-54 (LISTA ERIH, LISTA MNiSW A)
7. A. Babicka – Wirkus, „Kultury oporu w szkole. Działania – motywacje – przestrzeń”, Warszawa: Wolters Kluwer, 2019, recenzent wydawniczy prof. UZ dr hab. Inetta Nowosad (UZ)

c) omówienie celu naukowego ww. pracy i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania

Cykl publikacji składających się na moje osiągnięcie naukowe sytuuje się w obszarze pedagogicznych i socjologicznych studiów krytycznych. Przedmiotem jego było zrekonstruowanie wielowymiarowości oporu w edukacji poprzez dogłębne rozpoznanie i usystematyzowanie tej kategorii („(Nie)normatywność rytuałów oporu w szkole”, „Przymus w szkole jako warunek podejmowania działań bojowych przez uczniów”, „A Three-dimensional Model of Resistance in Education”, „Problematyka szkoły wyższej na łamach *Rocznika Pedagogicznego*”), co przyczyniło się do stworzenia przeze mnie narzędzia analitycznego służącego badaniu przejawów oporu w szkole („Kultury oporu w szkole. Działania – motywacje - przestrzeń”).

Prowadzone w osiągnięciu naukowym analizy i interpretacje skoncentrowane są wokół znaczenia oporu dla i w edukacji, która rozpatrywana jest przeze mnie w kontekście społecznym, kulturowym i politycznym. Problematykę tę wiąże w swoim osiągnięciu z kwestią praw dziecka i praw człowieka, ponieważ ich respektowanie w szkole implikuje konieczność uprawomocnienia oporu w codziennym życiu tej instytucji („Miejsce praw dziecka w prawie szkolnym. Studium przypadku”). Jest to unikatowe połączenie, które po pierwsze - nie występuje w studiach pedagogicznych, a po drugie - umożliwia rozpatrywanie i (re)konstruowanie oporu w szkole zarówno z perspektywy jego normatywnego i nienormatywnego wymiaru. Analizowanie owej dialektyczności działań oporowych sytuuje mój projekt naukowy w nurcie postpozytywistycznym, ponieważ w swoich pracach skupiam się głównie na ukazaniu

złożoności, wieloaspektowości oraz kontekstowości tego zjawiska. Takie podejście umiejscawia mój projekt badawczy w obszarze studiów interdyscyplinarnych, co pozwala na szerszą perspektywę oglądu badanego zagadnienia. Interdyscyplinarność umożliwia w tym przypadku uzupełnienie analiz i interpretacji pedagogicznych, stanowiących centralną ramę projektu habilitacyjnego, o treści pochodzące z innych dyscyplin naukowych, takich jak: nauki socjologiczne, w szczególności socjologia edukacji, nauki polityczne oraz filozofia. Mój cykl publikacji przyczynia się zatem do uzupełnienia dotychczas zgromadzonej wiedzy z zakresu studiów nad oporem w ramach dyscyplin: pedagogika i nauki socjologiczne, w obrębie których mieści się moja działalność badawcza i naukowa.

Problem główny prowadzonych w projekcie badań zawierał się w pytaniach: jakie wymiary są charakterystyczne dla oporu w edukacji? oraz jaka jest struktura tych wymiarów? Poszukując odpowiedzi na tak zarysowane pole problemowe zrealizowałam projekt składający się z kilku etapów. Na pierwszym etapie dokonałam krytycznej analizy literatury z zakresu pedagogiki (studiowałam prace m.in. H.A. Girouxa, P. McLarena, G. Biesty, M. Czerepaniak-Walczak, M. Dudzikowej, E. Bilińskiej-Suchanek, E. Bielskiej), socjologii (studiowałam prace m.in. M. de Certeau, P. Willis, A. Touraine'a), antropologii (analizowałam prace V. Turnera), nauk politycznych (analizowałam prace m.in. J.C. Scotta, H. Arendt), filozofii (studiowałam prace m.in. J. Rancière'a, A. Bożka, U. Eco). Pozwoliło mi to zaadaptować na potrzeby studiów nad oporem w edukacji koncepcje i elementy teorii pochodzące z innych dyscyplin. Szczególnie owocne dla studiów nad oporem okazały się koncepcje: J. Rancière'a (policja i polityka, dzielenie postrzegalnego, dyssens), H. Arendt (konceptcja działania, obywatelskiego nieposłuszeństwa), M. de Certeau (konceptcja miejsca, taktyk i strategii). Triangulacja teorii pozwoliła mi stworzyć model badań uwzględniający złożoność oporu w edukacji.

Kolejny etap projektu badawczego polegał na przeprowadzeniu badań empirycznych. Posłużyłam się w nim triangulacją na poziomie metod badawczych. W celu uchwycenia istoty każdego z wymiarów oporu zastosowałam kombinację różnych metod jakościowych (analiza dokumentów formalnych, studium przypadku, analiza treści, analiza dyskursu).

Etap analiz i interpretacji zgromadzonego w ramach projektu habilitacyjnego materiału empirycznego oparty był również na triangulacji. W tym przypadku zastosowałam triangulację na poziomie danych i metod. Wykorzystałam tu technikę kodowania oraz analizę semiotyczną. Wielość zastosowanych metod w projekcie

badawczym pozwoliła mi stworzyć nowatorskie narzędzie badawcze, które zaadaptowałam do zbadania kultury oporu w szkole. To z kolei umożliwiło mi napisanie monografii, w której w sposób holistyczny ujmuję tę kulturę.

Przedkładane osiągnięcie naukowe wpisuje się w obecny i dynamicznie rozwijany w naukach społecznych kierunek krytycznych studiów nad oporem codziennym. Przedmiotem jego analiz nie są spektakularne i okazjonalne działania wynikające z niezgody obywatelskiej, lecz akty subtelne, odbywające się epizodycznie lub regularnie i podważające usankcjonowane struktury społeczne. Kontrybucja mojego osiągnięcia naukowego w ten obszar międzynarodowych badań sprowadza się do rekonstrukcji edukacyjnego aspektu oporu, a w szczególności do odczytania znaczenia działań opartych na niezgodzie dla transmisji, transformacji i transgresji dominującej w szkole struktury oraz dla rozwoju krytycznie działającego podmiotu (obywatela). Precyzyjnie wskazuję w swoich analizach, że opór może być zjawiskiem reprodukującym istniejące w szkole struktury lub je obalającym. Realizacja tego celu była możliwa dzięki zastosowaniu podejścia jakościowego w badaniach, którymi objęłam różne poziomy edukacji. Osadzenie analiz i interpretacji w nurcie krytycznego konstruktywizmu umożliwiło mi odczytanie znaczeń nadawanych zjawisku oporu przez uczestników życia szkolnego i aktywnych twórców kultury szkoły.

Istotnym zagadnieniem poruszonym w ramach mojego osiągnięcia naukowego jest również analiza i interpretacja działań oporowych przejawianych przez uczestników życia szkoły, którzy znajdują się formalnie w pozycji uprzywilejowanej, a mianowicie: nauczycieli i rodziców. W swoich analizach zwracam także uwagę na aspekt przestrzeni, w których lokuje się opór w szkole. Jest to nowe podejście do zjawiska oporu w edukacji, które kompleksowo analizowane jest przeze mnie na różnych płaszczyznach działania szkoły rozpatrywanej zarówno z perspektywy instytucji, jak i środowiska wychowawczego. Wieloletnie studia nad kategorią oporu umożliwiły mi ukazanie w osiągnięciu naukowym kultury oporu w szkole, która tworzy płaszczyznę równoległą do kultury dominującej. Kultura oporu, na którą składają się kultury oparte na niezgodzie - kultywowane przez poszczególnych uczestników środowiska szkolnego, nie jest ukryta pod powierzchnią formalnych działań, lecz zajmuje przestrzeń równorzędną z nimi. Podczas gdy większość analiz szkoły skupia się na jej jawnym i ukrytym programie, moje ujęcie koncentruje się na jawnym, lecz zróżnicowanym przenikaniu się odmiennych kultur, co uniemożliwia całkowitą petryfikację hegemonicznej struktury. Takie ujęcie szkolnej rzeczywistości zmienia paradygmat jej postrzegania. Szkoła jawi się tu jako przestrzeń współwystępowania

opozycyjnych wobec siebie kultur, co stanowi mój oryginalny wkład w pedagogiczne studia nad problematyką szkoły. Prowadzone w ramach osiągnięcia naukowego analizy i interpretacje zostały poddane pod dyskusję międzynarodowego gremium badaczy na licznych konferencjach, takich jak: European Conference on Educational Research (ECER: 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018), Association for Teacher Education in Europe Conference (ATEE: 2014, 2018). Były one dyskutowane także podczas znaczących krajowych konferencji naukowych, między innymi: Zjazd Pedagogiczny (2016), Transdyscyplinarne Sympozjum Badań Jakościowych (2015, 2016)) oraz Letnia Szkoła Młodych Pedagogów (2016).

Osiągnięcie naukowe składa się z 7 pozycji powstałych w ciągu kilku lat, które zawierają:

- 1 monografię autorską:
  - A. Babicka – Wirkus, „Kultury oporu w szkole. Działania – motywacje – przestrzeń”, Warszawa: Wolters Kluwer, 2019;
- 2 rozdziały w recenzowanych monografiach:
  - A. Babicka-Wirkus, „Miejsce praw dziecka w prawie szkolnym. Studium przypadku”, [w:] *Prawa dziecka w przestrzeni edukacyjno-społecznej*, I. Surina, A. Babicka-Wirkus (red.), Kraków: Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2016;
  - A. Babicka-Wirkus, „Przymus w szkole jako warunek podejmowania działań bojowych przez uczniów”, [w:] *Twierdza. Szkoła w metaforze militarnej. Co w zamian?*, M. Dudzikowa, S. Jaskulska (red.), Warszawa: Wolters Kluwer, 2016;
- 3 recenzowane artykuły (w tym jeden w języku angielskim) opublikowane na listach MNiSW (lista A, B, C), w tym 2 z nich znajdują się w bazie ERIH:
  - A. Babicka-Wirkus, „(Nie)normatywność rytuałów oporu w szkole”, *Teraźniejszość – Człowiek – Edukacja*, 2016, tom 19, nr 1(73);
  - A. Babicka-Wirkus, „Problematyka szkoły wyższej na łamach *Rocznika Pedagogicznego*”, *Studia z Teorii Wychowania*, 2017, nr 4(21);
  - A. Babicka-Wirkus, „A Three-dimensional Model of Resistance in Education”, *The New Educational Review*, 2018, Vol. 52;
- 1 recenzowany artykuł opublikowany w czasopiśmie spoza listy MNiSW:
  - A. Babicka-Wirkus, „Potencjał szkoły do kształtowania obywatelskiego nieposłuszeństwa uczniów”, *Parezja. Czasopismo Forum Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN*, 2015, nr 3.

Osiągnięcie naukowe otwierają dwa artykuły teoretyczne, które ukazując złożoność problemu, stanowią wprowadzenie i uzasadnienie dla podjętego projektu badawczego. W rozwinięciu znajdują się trzy części złożone z artykułów badawczo-aplikacyjnych. Natomiast zakończenie zbudowane jest z części teoretyczno-metodologicznej, którą następnie rozwijam w obszernej części teoretyczno-aplikacyjnej, stanowiącej zwieńczenie osiągnięcia naukowego oraz wyznaczającej dalsze kierunki eksploracji badawczych.

Cykl publikacji otwierają analizy teoretyczne podjęte przeze mnie w artykule „**(Nie)normatywność rytuałów oporu w szkole**”. Stanowią one początek teoretycznego zgłębiania fenomenu oporu i impuls do spojrzenia na tę kategorię przez pryzmat kulturowy. W części tej dowodzę istnienia **normatywnego i nienormatywnego charakteru oporu**, co pozwala spojrzeć na to zjawisko zarówno jak na normę występującą w codziennym życiu, w tym również w życiu szkoły, jak i na odstępstwo od uznanych reguł działania. W artykule dowodzę, że: „opór podobnie jak przystosowanie stanowi stały element rzeczywistości szkolnej” (s.83). Podczas gdy w tradycyjnych studiach nad oporem, jest on zazwyczaj postrzegany jako odstępstwo od schematu i coś, co burzy istniejące rytuały. Moje analizy ukazują także rolę, jaką opór pełni w podtrzymywaniu usankcjonowanych form dominacji. W części otwierającej osiągnięcie naukowe podkreślam, że „opór jest kategorią normatywną, która w różnorodny sposób jest dookreślana przez władzę. W szkole może on przyjmować różne formy, które są bardziej lub mniej akceptowane. Spektrum tych zachowań jest dosyć szerokie i niejednorodne. Odnaleźć tu można zachowania nieuświadomione i nierozwojowe, a także te, które niosą ze sobą potencjał emancypacyjny” (s.82). Te ostatnie występują zazwyczaj w momentach, w których w obrębie kultury szkoły dochodzi do zaistnienia przeciwstawnej jej i typowej dla życia pozaszkolnego - kultury ulicy. „Rozbieżność między kulturą ulicy, która jest nieformalna, tętniąca życiem, a kulturą szkoły – będącą przejawem spetryfikowanej struktury i hierarchiczności, powoduje pojawienie się zachowań o charakterze oporowym. Wynika to z niemożliwości pogodzenia porządków normatywnych obowiązujących w tych dwóch odmiennych stanach. (...) Zachowania, które są przez nauczycieli postrzegane jako oporowe wobec hegemonii szkoły, w kulturze ulicy są często normą. Natomiast za odstępstwo od obowiązujących w kulturze ulicy reguł uznaje się reżimy, które narzucane są uczniom przez opresyjne struktury szkoły” (s.82-83). W artykule stanowiącym wprowadzenie do mojego projektu habilitacyjnego

przedstawiam nowe podejście do problematyki oporu w edukacji. Dowodzę, że w zależności od kontekstu i motywacji stojących za danym aktem sprzeciwu, może być on rozpatrywany jako norma, działanie wykraczające poza nią lub ją naruszające.

Rozwinięcie analiz prowadzonych w pierwszej części osiągnięcia naukowego stanowi artykuł zatytułowany „**Potencjał szkoły do kształtowania obywatelskiego nieposłuszeństwa uczniów**”. Zwracam w nim uwagę na fakt istnienia - w opresyjnej instytucji jaką jest szkoła, zasobów umożliwiających rozwój krytycznego myślenia i aktywnego sprzeciwiania się niemoralnym działaniom władzy. Taka sytuacja wynika z dialektyki funkcjonowania szkoły i z przenikających się w jej obrębie, **równolegle istniejących wymiarów: ujarzmiającego i wyzwalającego**. Podejmując tę problematykę wskazuję na znaczenie edukacji prowadzącej w kierunku respektowania w rzeczywistości szkolnej aktów niezgody. Chodzi w szczególności o takie działania opozycyjne, które wynikają z poczucia moralnej dezaprobaty i stanowią przejaw solidarności z jednostkami lub grupami znajdującymi się w niekorzystnym położeniu. W tej części dowodzę, że zakorzenione w szkole mechanizmy opresji paradoksalnie pobudzają działania opozycyjne, w tym najbardziej rozwojowe dla podmiotu, a mianowicie te, które wynikają z obywatelskiego nieposłuszeństwa. „Potencjał ten jednak nie jest uświadomiony, ponieważ nauczyciele boją się oddać część władzy w ręce uczniów i wspólnie z nimi ją sprawować. Chodzi tu o zaistnienie w szkole władzy **do**, a nie władzy **nad**” (s.91). Poprzez przeniesienie koncepcji obywatelskiego nieposłuszeństwa na wymiar codzienności szkoły, podkreślam doniosłość znaczenia tej instytucji dla rozwijania postaw obywatelskich już od najwcześniejszych lat życia.

Przeprowadzone w wymiarze teoretycznym analizy zyskują w centralnej części cyklu moich prac wymiar badawczy i aplikacyjny, który pokazuję odwołując się do różnych poziomów edukacji. W artykule „**Miejsce praw dziecka w prawie szkolnym. Studium przypadku**”, dokonuję diagnozy rzeczywistej implementacji praw dziecka w formalnych zapisach placówki edukacyjnej. Już na poziomie formalnych aktów uwidacznia się trend znikania tych praw ze szkoły (porównanie dokumentów z 2011 i 2015 roku). W artykule stwierdzam, że „można postawić tezę, że pod pozorem powoływania się na ideę praw człowieka i dziecka, zapisy dotyczące tych praw są sukcesywnie wymazywane z dokumentów szkolnych, a co za tym idzie z życia szkoły” (s.87). Na podstawie przeprowadzonych analiz jakościowych wewnętrznych dokumentów regulujących działanie szkoły ukazuję pozór istnienia praw dziecka w tej instytucji, a tym samym nierówność podmiotów interakcji edukacyjnych, z których

nauczyciel posiada więcej praw niż uczeń, tylko dlatego, że zajmuje arbitralnie przypisaną jemu uprzywilejowaną pozycję. **Fenomen znikania zapisów chroniących prawa dziecka w szkole jest przykładem oporu tej instytucji i tworzącej ją kultury dominującej** przed potencjalnością zrównania statusów nauczyciela i ucznia, do czego doprowadziłyby implementacja tych praw w codzienną praktykę i legislaturę szkoły. W tej części rozszerzam zatem prowadzone analizy, dotyczące niezgody i sprzeciwu, na opór instytucji wobec realizacji nałożonych na nią przez państwo obowiązków. W tym przypadku chodzi o obowiązek wykonywania zapisów konwencji o prawach dziecka, którą Polska ratyfikowała w 1991 roku. Dowodzę tu istnienia, w niewielkim stopniu rozpoznanego w literaturze pedagogicznej, aspektu oporu, jakim jest opór przejawiany przez silniejszego i tego, który posiada w danej relacji uprzywilejowaną pozycję - a mianowicie przez szkołę.

Za pośrednictwem różnych mechanizmów ujarzmiania szkoła stwarza kulturę opartą na przymusie, która paradoksalnie, jest konieczna dla zaistnienia kultury oporu. Problem ten zarysowany w dwóch pierwszych częściach osiągnięcia naukowego rozwijam w części „**Przymus w szkole jako warunek podejmowania działań bojowych przez uczniów**”. Stawiam w niej następującą tezę: „**przymus (praktyki ujarzmiające) jest konieczny do wyzwolenia potencjału rozwojowego jednostki.** Muszą jednak zaistnieć warunki umożliwiające uczniom prowadzenie natarcia na nieodpowiadające im aspekty rzeczywistości szkolnej w celu ich zmiany” (s.341). Rozpatruję tu szkołę jako arenę (pole) ćwiczenia się w aktywnej niezgodzie, która może się pojawić jedynie w wyniku odczuwania dyskomfortu na poziomie fizycznym, psychicznym lub etycznym. Posłużenie się metaforą działań bojowych, które mogą być zaczepne, obronne i odwrotowe, pozwoliło mi ukazać szerokie spektrum działań oporowych, mogących zachodzić w tej instytucji. Za ich pośrednictwem uczeń uczy się przyjmować odmienne pozycje w rozgrywkach lub walkach toczonych z reprezentantami kultury dominującej i wybierać te, które w danych okolicznościach najlepiej służyć będą uporaniu się z opresją. A zatem uczy się radzenia sobie z niesprzyjającymi warunkami w taki sposób, aby uczynić je bardziej komfortowymi. „Droga do osiągnięcia własnej wolności jest długa i trzeba stoczyć wiele potyczek, aby odkryć swoje człowieczeństwo. Z tego też względu przymus w szkole jest zjawiskiem pożądanym, ponieważ może on nieść ze sobą potencjał rozwojowy dla młodych ludzi, którzy przechodząc żmudną drogę edukacji, mogą stać się wolnymi i krytycznie myślącymi podmiotami, odpowiedzialnymi zarówno za siebie samych, jak i za społeczność, w których przyszło im egzystować” (s.355).

W części zatytułowanej „**Problematyka szkoły wyższej na łamach *Rocznika Pedagogicznego***”, dokonuję, posługując się metodą analizy dyskursu, krytycznej analizy sytuacji współczesnego uniwersytetu. Artykuł ten dotyczy głównie kwestii uniwersytetu, jednak zamieszczam go w cyklu habilitacyjnym, ponieważ otwiera on kolejny etap moich dociekań badawczych, który dotyczy oporu na uniwersytecie. Prezentuję w nim dyskurs akademicki toczony przez reprezentantów - zdeprywowanej przez współczesną, neoliberalną kulturę - części środowiska akademickiego, a mianowicie badaczy zajmujących się naukami humanistycznymi i społecznymi. „Dyskurs o akademii jest interesujący, ponieważ demaskuje rzeczywiste podstawy i założenia neoliberalnego modelu uniwersytetu. Działania demaskatorskie podejmowane są przez reprezentantów nauk społecznych i humanistycznych (w głównej mierze pedagogów), będących w pozycji zmarginalizowanej wobec przedstawicieli nauk ścisłych we współczesnym, neoliberalnym i konsumenckim modelu szkolnictwa wyższego. Jest to jednak nadal dyskurs elit symbolicznych, do których należą również ci „zmarginalizowani” (humanistycznie zorientowani autorzy)” (s.57-58). Dyskurs ten jest przykładem **działania nauczycielskiej kultury oporu na uniwersytecie**. „Można powiedzieć, że sam dyskurs na łamach „*Rocznika Pedagogicznego*” jest pewną formą oporu przed totalnym zawłaszczeniem uniwersytetu przez zwolenników jego utowarowienia i podporządkowania. Zorientowani humanistycznie akademicy dostrzegają jednak zniewolenie swojej grupy zawodowej, która z łatwością podporządkowuje się narzucanym standardom i zmianom” (s.70). Podjęcie tej problematyki rozpatrywanej przez pryzmat grupy uprzywilejowanej, jaką w ramach uniwersytetu są nauczyciele akademicki w stosunku do studentów, jest istotne dla zmiany kierunku refleksji pedagogicznej w tym aspekcie. Moje badania bowiem ukazują problematykę oporu przejawianego również przez grupy uprzywilejowane w strukturze społecznej. Zagadnienie to poruszone w tej części stanowi rozwinięcie podjętej w poprzednich częściach osiągnięcia naukowego, problematyki działań oporowych przejawianych przez reprezentantów dominujących grup w strukturze społecznej. Dowodzę tym samym, że opór nie jest tylko domeną „słabych” (w rozumieniu tych, którzy zajmują nieuprzywilejowane pozycje), ale również występuje w grupie „silnych”. Wskazuję tym samym na kontekstowość i temporalny wymiar istnienia określonych struktur i relacji. Podkreślam również fakt arbitralności interpretacji znaczeń nadawanych pozycjom społecznym, ponieważ nawet znajdując się wyżej niż inni w hierarchii strukturalnej, można znaleźć się w sytuacji opresji.

Zakończenie cyklu habilitacyjnego stanowią dwie prace, które prezentują najbardziej doniosłą część mojej rozprawy badawczej. W pierwszej, zatytułowanej „**A Three-dimensional Model of Resistance in Education**”, przedstawiam założenia tworzące podwaliny zbudowanego przeze mnie **trójwymiarowego modelu oporu**. Wyprowadziłam go na podstawie dogłębnej analizy literatury i badań własnych. Prezentuję w nim **trzy wymiary: działań, motywacji i przestrzeni**, które tworzą złożone zjawisko oporu. Pierwszy wymiar wyznacza kluczowa socjologiczna kategoria jaką jest działanie. Tworzy ona obok opozycji podstawowy aspekt oporu. Rozumienie działania w swojej koncepcji przyjmuję za Hannah Arendt, która wskazuje, że działanie składa się z dwóch części: pierwsza - wyznaczająca początek działania, inicjowana jest przez podmiot indywidualny; druga - określa osiągnięcie, w którym uczestniczą inne podmioty. Mogą one je podtrzymywać, kończyć lub być jego obserwatorami. Kolejny wymiar wyznaczony jest przez motywację, którą definiuję za Arendt jako aktywność prowadzącą podmiot do samorealizacji. Motywacje z jednej strony wynikają z wewnętrznych, świadomych lub nieświadomych potrzeb jednostki, które kształtowane są przez świat zewnętrzny. Z drugiej zaś strony, są procesem prowadzącym do przekraczania istniejących granic. Wymiar ostatni natomiast wyrasta z rozumienia przestrzeni jako miejsca urzeczywistniania się podmiotu. Przestrzeń tworzona jest przez działanie i mowę, które umożliwiają jednostce realne „ukazanie się” innym podmiotom. W takim rozumieniu przestrzeń ma duże znaczenie dla działań oporowych.

Każdy z wymiarów konstytuowany jest przez wielość polaryzacji, wchodzących w jego skład. Ta część osiągnięcia naukowego jest rozbudowaniem analiz znajdujących się we wcześniejszych częściach. Prezentuję w niej zupełnie nowe podejście do problematyki oporu, w szczególności oporu w edukacji. Nowatorstwo tej części polega na ujęciu oporu przez pryzmat tworzących go polaryzacji. **Polaryzację** definiuję jako występowanie aktów sprzeciwu, lokujących się na swoistym kontinuum wyznaczonym przez dwa bieguny, stanowiące skrajne jego przejawy. Przynależność danego aktu oporu do jednego kontinuum nie wyklucza jego przynależności do innego. Wręcz przeciwnie, akty oporu zazwyczaj mogą być definiowane na różnych kontinuumach. Na przykład określony akt oporu może być działaniem zbiorowym i dramatycznym, które zachodzi w sferze *profanum* i jest aktem politycznym. Polaryzacje rozlokowane są w trzech wymiarach. W pierwszym wymiarze polaryzacje tworzą następujące działania: dramatyczne – subtelne; grupowe – indywidualne; pokojowe – oparte na przemocy; jawne – ukryte; instrumentalne – ekspresyjne (s.45-47). Wymiar motywacji konstytuowany jest przez polaryzacje: uświadomione – nieuświadomione; za

zmianą – przeciw zmianie; wolność pozytywna – wolność negatywna; mowa – milczenie (s.48-49). Trzeci wymiar zaś zbudowany jest z polaryzacji w obrębie przestrzeni: *sacrum* – *profanum*; pro-społecznej – anty-społecznej; politycznej – pre-politycznej; reprezentacji – produkcji; przeciw władzy – za władzą (s.50-52).

W tej części prezentuję zarys autorskiego narzędzia analitycznego służącego do interpretacji złożonego zjawiska oporu w edukacji. Jego zastosowanie ułatwia operacjonalizację kategorii „opór”, co ma istotne znaczenie dla trafności użytych narzędzi służących jego zbadaniu.

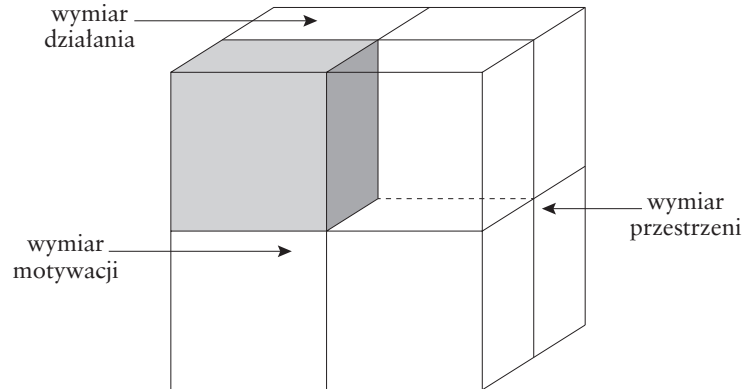
W ostatniej części osiągnięcia naukowego noszącej tytuł **„Kultury oporu w szkole. Działania – motywacje – przestrzeń”** stosuję wypracowany przeze mnie model do analizy i interpretacji specyfiki kultury oporu szkoły. Moje analizy obejmują charakterystykę działań oporowych podejmowanych przez reprezentantów grup zajmujących odmienne pozycje w strukturze szkoły (uczniów, nauczycieli, rodziców). W pracy dokonuję uporządkowania i zdefiniowania tych działań. Poszerzam również prowadzone we wcześniejszych częściach osiągnięcia naukowego analizy oporu o wątek przestrzeni, ułatwiających lub utrudniających występowanie tego typu aktów. Poświęcam temu osobny rozdział książki („Przestrzenie liminalne szkoły”).

W tej części osiągnięcia naukowego wprowadzam nowe w studiach nad oporem **pojęcie „sześcianu oporu”**, które mieści w sobie specyfikę przenikania się trzech wymiarów (działań, motywacji, przestrzeni) analizowanego zjawiska. Sześcian tworzą przenikające się wymiary, które konstytuowane są przez tworzące je polaryzacje omówione w poprzedniej części osiągnięcia naukowego. Model sześcianu (heksaedru) oporu jest moim oryginalnym wkładem w metodologię badań edukacyjnych i społecznych nad tym zagadnieniem.

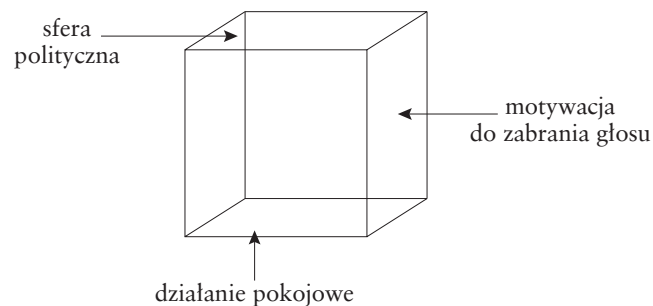
Heksaedr prezentuje jedną z możliwości przenikania się trzech wymiarów oporu z uwzględnieniem pojedynczych polaryzacji zachodzących w każdym z aspektów danego działania wynikającego z niezgody. Składa się on z mniejszych sześciennych kostek. Każda z nich jest odzwierciedleniem cech typowych dla danego aktu, uwzględniając jednocześnie jego ulokowanie na kontinuum wyznaczonym przez daną polaryzację. Ulokowanie aktu na każdym kontinuum w sferze działań, motywacji i przestrzeni będzie zatem tworzyło ścianę dużego sześcianu. Można nim posługiwać się jak kostką Rubika, która po przekręceniu jednej ze ścian zmienia konfigurację ustawień cech. Zacieniony sześcian, będący częścią większego heksaedru (ryc. 1), prezentuje pojedynczy akt oporu. Ulokowanie pojedynczego aktu na danym kontinuum w wymiarze działań, nie oznacza, że nie można go osadzić również

na innym kontinuum w tym samym wymiarze. Wręcz przeciwnie, należy rozważyć jego miejsce w obrębie wszystkich polaryzacji.

Ryc. 1. Sześcian oporu

Ryc. 2. Przykład umiejscowienia pojedynczego aktu oporu na jednym kontinuum w każdym wymiarze

Występujące w obrębie trzech wymiarów kontinua wskazują na brak sztywno zdefiniowanych ram przyporządkowania danego aktu opozycji do jednej jego charakterystyki. „Poszczególne aspekty konkretnego działania przenikają się wzajemnie, tworząc złożoną konstrukcję osadzoną w pewnym typie działania - podjętego na skutek określonej motywacji i przejawiającą się w konkretnej przestrzeni. Przyjęta przez badacza perspektywa teoretyczna oglądu oporu ma tu istotne znaczenie, polegające na zwracaniu uwagi na te aspekty poszczególnych polaryzacji, które są typowe dla danego podejścia” (s.50).

Dotychczasowe studia nad oporem obejmowały jedynie analizy niektórych jego wymiarów. Brakowało jednak modelu, który spajałby owe wymiary w kompatybilną całość. Moja praca badawcza uzupełniła tę lukę, co przyczyni się do prowadzenia precyzyjniejszych badań w tym zakresie. „Z perspektywy badacza/pedagoga ważne jest

dla mnie również „odczarowanie” kategorii oporu jako terminu raczej pejoratywnie kojarzonego przez środowisko nauczycieli. Moim celem jest ukazanie potencjału rozwojowego tkwiącego w oporze nie tylko uczniów, ale również pozostałych podmiotów związanych ze szkołą. Taki zabieg sprawia, że można łatwiej uchwycić pozytywną stronę działań opartych na niezgodzie, ponieważ zaczynamy w nich dostrzegać narzędzie zmiany społecznej. Jest ono szczególnie ważne w sytuacjach krytycznych, w których mamy poczucie wyrządzonej krzywdy i niesprawiedliwości lub niemoralności poczynań władzy” (s.15). Tego typu ujęcie kultury oporu poszerza rozumienie kultury szkoły obecne w wielu studiach pedagogicznych. W moim podejściu kultura ta nie jest wyłącznie wyrazicielką dominujących w społeczeństwie norm, wartości i reguł, lecz jednocześnie przestrzenią ich kontestowania i kreowania. Nie jest ona monolitem, ale złożonym układem wielu kultur, z których jedna pełni w danym czasie funkcję dominującą. W książce podkreślam, że „kultura oporu to struktura działań wynikających z poglądów, postaw i relacji bazujących na niezgodzie wobec dominującego porządku. Jest antystrukturą wyłaniającą się z opozycji do dominującej struktury szkoły, czyli obowiązującego porządku aksjonormatywnego, wyznaczającego specyficzny układ relacji między poszczególnymi jej elementami. Cechuje się dużą elastycznością i może przybierać następujące formy: subkultury, kontrkultury, kultury alternatywnej lub antykultury. Ich potencjał wywrotowy jest zróżnicowany, co z kolei przekłada się na tempo i jakość zmian zachodzących w kulturze szkoły. Wyłaniająca się na podstawie działań oporowych kultura jest integralnym elementem kultury szkoły. Dla jej kształtu znaczenie ma również typ podmiotów przejawiających działania wynikające ze sprzeciwu. W tym miejscu warto szczególnie mocno zaakcentować, że kultury oporu nie są przestrzenią zarezerwowaną wyłącznie dla uczniów” (s.12).

W tej części osiągnięcia naukowego doprecyzowuję zagadnienie kultury oporu poprzez wyszczególnienie jej cech. Zaliczyłam do nich: iwentowość i/lub procesualność, umiejscowienie pomiędzy, nierozzerwalny związek z kulturą dominującą, niezgodę, kontekstowość, odsłanianie (demaskowanie), krytyczność, dynamikę, *praxis*, potencjał wyzwolenia, eksklawowy lub enklawowy charakter oraz estetyczność (s.77-84).

W wyniku uzupełnienia trzech wymiarów oporu (działań, motywacji i przestrzeni) o aspekt estetyki (będący wyróżnikiem polityki w rozumieniu Jacquesa Rancière) stworzyłam także typologię kultur oporu. Moja propozycja typologii kultur

oporu biegnie w poprzek ugruntowanych rozróżnień, opierając się głównie na wpisanym w nie potencjale emancypacyjnym.

Tab. 1. Typologia kultur oporu (s.85)

kryterium	potencjał emancypacyjny	
	duży	mały
działanie	transgresywne	zachowawcze
	wyzwalające	blokujące
motywacja	inkluzyjne	ekskluzywne
	autentyczne	pozorne
przestrzeń (położenie)	peryferyjne	centralne
estetyka	skandaliczne	przyzwoite

W części wieńczącej osiągnięcie naukowe ważne było dla mnie ukazanie, że „kultura oporu jest kluczowa dla zrozumienia dynamiki szkoły i jej zmienności, która w zależności od okoliczności może polegać na stosowaniu mechanizmów transmisyjnych, transformatywnych lub transgresywnych. Przyczynia się zatem do obalenia mitu o szkole jako miejscu spetryfikowanych wartości i norm, którymi posługują się nauczyciele w celu zniewalania ucznia” (s.284). Przestrzeń szkoły wypełniona jest grą, często przybierającą postać rozgrywek o sumie niezerowej, w której opozycyjne grupy chcąc odnieść zwycięstwo, stosują różne fortele, nieczyste zagrania, aby zmanipulować przeciwnika i usankcjonować swój sposób nadawania i interpretowania znaczeń.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo – badawczych.

Moja aktywność na polu naukowym, dydaktycznym i organizacyjnym powiązana jest z moimi zainteresowaniami badawczymi. Staram się wybierać i angażować w działania, które przyczynią się do mojego dalszego rozwoju jako badacza i nauczyciela akademickiego. W tej części autoreferatu omawiam poszczególne obszary aktywności porządkując je zgodnie z wymogami rozporządzenia z dnia 1 września 2011 r. Poszczególne obszary zostały rozwinięte w załączniku nr 4.

Publikacje w bazie JCR i liście ERIH (załącznik nr 4: I B pozycja 1 i 6 oraz II A pozycje 1-6, s.1 i 2-3)

Moja aktywność badawcza zaowocowała łącznie **55** publikacjami (w tym **10** w języku angielskim i jedna w języku hiszpańskim). Na liście European Reference Index for the Humanities znajduje się **8** moich artykułów (w tym 1 pozycja z listy MNiSW A, 4 pozycje z listy MNiSW B oraz 2 pozycje z listy MNiSW C).

Monografie i artykuły w czasopismach międzynarodowych i krajowych (załącznik nr 4: I B pozycja 7 i II B pozycje 1-2 -monografie; I B pozycje 2 i 5 oraz II B pozycje 3-5 – artykuły, s.1 i 3-4)

Wśród pozostałych publikacji znajdują się: **3** monografie autorskie (w tym jedna to opublikowana wersja rozprawy doktorskiej) i **5** artykułów opublikowanych w czasopismach międzynarodowych i krajowych (w tym 3 artykuły opublikowane w czasopismach z listy MNiSW B, które nie znajdują się na liście ERIH).

Współautorstwo opracowań zbiorowych oraz artykuły w pracach zwartych (załącznik nr 4: II C, s.4-9)

Poza tym współredagowałam **2** monografie i **2** tomy czasopisma (*Social Studies: Theory and Practice* 2017, Vol. 2(1): „Edukacja w teorii, badaniach i praktyce społecznej”, oraz *Social Studies: Theory and Practice* 2017, Vol. 3(2): „Ku podejściu jakościowemu w badaniach społecznych”). Opublikowałam także **21** artykułów i rozdziałów w monografiach (w tym 1 przedruk artykułu w języku angielskim i 1 przedruk artykułu w języku polskim); **1** tłumaczenie artykułu i **13** innych publikacji (w tym artykuły popularnonaukowe, sprawozdania, recenzje, list do redakcji).

Podjęmowana przeze mnie działalność naukowo-badawcza ogniskuje się wokół następujących zagadnień: opór w edukacji, prawa dziecka w szkole oraz uniwersytet w dyskursie. Ich wspólnym mianownikiem jest zaplecze teoretyczne, które tworzą teorie krytyczne i poststrukturalistyczne. Stosuję je jako podejścia uzupełniające się. Pozwala mi to dostrzec nieoczywiste i przeciwstawne do dominujących struktury, wyznaczające nie tylko pozycje społeczne jednostek, ale również stosowane przez nie sposoby nadawania znaczeń i przypisywania wartości. Wspólnym mianownikiem moich prac jest również podejście badawcze. Moje projekty opierają się na strategiiach

badan jakościowych oraz mieszanych, co wynika z charakteru przedmiotu badan. Posiadam również doświadczenie w prowadzeniu badan ilościowych, których wyniki i interpretacje prezentuję w innych tekstach (np. w artykułach współautorskich „Ocena okresowa nauczyciela akademickiego na kierunkach pedagogicznych w polskich uniwersytetach. Analiza dokumentów regulacyjnych” i „Fulfillment of selected functions of the family and adolescents’ styles of coping with difficult situations”) oraz w raportach z badan prowadzonych w ramach Słupskiego Monitoringu Społecznego.

Kierowanie międzynarodowymi lub krajowymi projektami lub udział w nich
(załącznik nr 4: II G, s.9-11)

Moja praca naukowo-badawcza z jednej strony jest związana ze współpracą międzynarodową, z drugiej zaś intensywnie współpracuję z polskim środowiskiem pedagogicznym. W pierwszym obszarze realizuję się pod względem badawczo-rozwojowym uczestnicząc w międzynarodowym projekcie **European Doctorate in Teacher Education** (EDiTE), który otrzymuje finansowanie z Unii Europejskiej w ramach programu Horyzont 2020 badania i innowacje, program Marie Skłodowska-Curie (umowa grantowa numer 676452). W projekcie tym uczestniczy pięć ośrodków naukowych: The University of Lisbon (Portugalia), Eötvös Loránd University (Węgry), The University of Innsbruck (Austria), Masaryk University (Czechy) i Dolnośląska Szkoła Wyższa (Polska). Pełnię w nim funkcję promotora pomocniczego oraz badacza. W ramach aktywności w tym granicie uczestniczę w licznych seminariach i szkołach oraz konferencjach naukowych. Byłam także współorganizatorką Szkoły Letniej EDiTE we Wrocławiu. Wspólnie z uczestniczką programu European Doctorate in Teacher Education napisałam artykuł pt. „VIII Polska Rama Kwalifikacji. Kształcenie badaczy czy transformatywnych praktyków?”, który ukazał się w czasopiśmie poświęconym problematyce szkolnictwa wyższego „Pedagogika Szkoły Wyższej” w 2017 roku. Z inną doktorantką uczestniczącą w tym programie, napisałam artykuł „The Dialectic of Ignorance in School”, który został opublikowany w „Forum Oświatowym” w 2016 roku.

Uczestniczyłam także jako badacz w międzynarodowym projekcie naukowo-dydaktycznym *Szkoła przyszłości. Zastosowanie doświadczeń szkoły eksperymentalnej Aretta w Polsce* (numer projektu: FSS/2008/X/D4/W/0013/U/0003) Projekt był realizowany przez dwa ośrodki akademickie: Uniwersytet Szczeciński i Nesna University College w Norwegii. Przedmiotem badan było wykorzystanie nowoczesnych technologii informacyjnych w procesie kształcenia. Pokłosiem rozpoczętej w ramach

tego projektu współpracy międzynarodowej, był kolejny projekt badawczy: *International course in digital learning environment*. Mój udział w nim polegał na przeprowadzeniu badań oraz sporządzeniu raportu, którego wyniki stały się podstawą do napisania artykułu „Photography as a Pedagogical Diagnosis Medium – an Article about Pupils’ School Reality”.

Byłam beneficjentką czterech grantów dla młodych pracowników naukowych (2012-2018) oraz dwóch dotacji celowych MNiSW dla młodych naukowców (2011-2012). Uczestniczyłam w realizacji dwóch zadań badawczych prowadzonych przez zespoły naukowo-badawcze w Akademii Pomorskiej w Słupsku. Obecnie realizuję (kierownik) interdyscyplinarne zadanie badawcze, którego przedmiotem jest poczucie satysfakcji zawodowej i opór nauczycieli akademickich w sytuacji zmiany. W ramach tej aktywności przygotowałam projekt badawczy, a obecnie realizuję badania terenowe.

Międzynarodowe i krajowe nagrody za działalność naukową (załącznik nr 4: II H, s.11)

Moja działalność naukowo-badawcza została doceniona przez międzynarodowe i polskie gremia eksperckie. W 2012 roku byłam stypendystką **ECER Conference Bursary for Emerging Researchers** dla młodych badaczy za badania, które prezentowałam podczas konferencji ECER 2012 Cadiz. W roku 2013 obroniłam w Instytucie Pedagogiki Uniwersytetu Szczecińskiego rozprawę doktorską pt. „Respektowanie prawa do autoekspresji a rytuały oporu gimnazjalistów” napisaną pod kierunkiem prof. zw. dr hab. Marii Czerepaniak-Walczak. Rada Instytutu wysoko oceniła moje osiągnięcie badawcze a Rada Wydziału Humanistycznego skierowała wniosek o Nagrodę Prezesa Rady Ministrów RP za tę dysertację. W 2014 roku otrzymałam za nią **Nagrodę Rzecznika Praw Dziecka**. Wersja rozprawy doktorskiej została opublikowana pod tym samym tytułem w Bibliotece Rzecznika Praw Dziecka w 2018 roku. Jej fragmenty natomiast zostały wykorzystane w monografii podoktorskiej zatytułowanej „Uczeń (nie) biega i (nie) krzyczy. Rytuały oporu jako przejaw autoekspresji młodzieży” (2015), która spotkała się z pozytywnymi recenzjami opublikowanymi w kilku czasopismach naukowych, przez badaczy rzeczywistości szkolnej oraz praktyków. Za moją działalność badawczo-naukową oraz zaangażowanie na rzecz środowiska akademickiego otrzymałam dwie nagrody Rektora III-ego stopnia (2013 i 2018).

Uczestnictwo w międzynarodowych lub krajowych konferencjach tematycznych (załącznik nr 4: II I, s.12-17)

Od początku mojej aktywności naukowej wygłosiłam referaty lub zaprezentowałam postery na **41** konferencjach (w tym na 24 międzynarodowych i 17 krajowych – w tym na 2 Zjazdach Pedagogicznych, na 3 Letnich Szkołach Młodych Pedagogów, na 2 Transdyscyplinarnych Sympozjach Badań Jakościowych). Łącznie wygłosiłam na nich 37 referatów i zaprezentowałam 10 posterów. Na zaproszenie grupy badawczej Grup de Recerca Educativa de la Univeristat de Vic (GREUV) w 2016 roku byłam keynote speaker'em w ramach International Seminar: "Democracy, participation and inclusive education in school. Where does it go?" Wygłosiłam tam wykład na temat „Democracy and Children Right to Self-expression in Lower Secondary School”.

Od dziewięciu lat jestem związana z międzynarodową konferencją European Conference on Educational Research (ECER), w której uczestniczę co roku, wygłaszając lub prezentując w postaci plakatów wyniki moich badań i zainteresowań naukowych. Problematyka poruszana przez mnie podczas tych konferencji ogniskuje się wokół kwestii oporu w edukacji, praw dziecka, w szczególności prawa do autoekspresji, a także problematyki uniwersytetu, które stanowią filary mojej aktywności naukowej. Wygłosiłam na nich między innymi:

- A. Babicka, ECER 2011: *Urban Education*, prezentacja plakatu: *The Right of Self-Expression and The Rituals of Resistance of Students from Junior High School*, Berlin, Germany, 13-16.09.2011.
- A. Babicka-Wirkus, Ł. Wirkus, ECER 2012: Emerging Researcher's Conference, prezentacja plakatu *First-generation human rights in higher education*, Cádiz, Spain, 17.-18.09.2012
- A. Babicka-Wirkus, ECER 2012: *The need for Educational Research to Champion Freedom, Education and Development for All*, prezentacja plakatu *Student's voice at school – the respect for the right to self-expression as a predictor of shaping communicative rationality among students*, Cádiz, Spain, 18.-21.09.2012.

- A. Babicka-Wirkus, ECER 2013: *Creativity and Innovation in Educational Research*, wygłoszenie referatu: *Human Rights Discourse in Higher Education*, Istanbul, Turkey, 10-13.09. 2013.
- A. Babicka-Wirkus, ECER 2013: *Creativity and Innovation in Educational Research*, prezentacja posteru: *Self-expression Illustrated with an Example Teenage Girls' Attitude Towards the Body*, Istanbul, Turkey, 10-13.09. 2013.
- A. Babicka-Wirkus, ECER 2014: *The Past, Present and Future of Educational Research in Europe*, prezentacja plakatu: *Rituals of resistance at school – fiction or reality of the Polish education system?*, Porto, Portugal, 1-5.09.2014.
- A. Babicka-Wirkus, Ł. Wirkus, ECER 2015: *Education and Transition - Contributions from Educational Research*, prezentacja plakatu: *Respect for the Right to Self-expression of Lower Secondary School Students*, Budapest, Hungary, 8-11.09.2015.
- A. Babicka-Wirkus, ECER 2015: *Education and Transition - Contributions from Educational Research*, prezentacja plakatu: *Teaching Human Rights in Higher Education*, Budapest, Hungary, 8-11.09.2015.
- A. Babicka-Wirkus, ECER 2016: *Leading Education: The Distinct Contributions of Educational Research and Researchers*, wygłoszenie referatu: *Self-expression at School – Privilege or Responsibility?*, Dublin, Ireland, 23-26.08.2016.
- A. Babicka-Wirkus, ECER 2017: *Reforming Education and the Imperative of Constant Change: Ambivalent roles of policy and educational research*, wygłoszenie referatu: *Dialectics of the Rituals of Resistance at School*, Copenhagen, Denmark, 22-25.08.2017.
- A. Babicka-Wirkus, M. Groenwald, ECER 2018: *Inclusion and Exclusion, Resources for Educational Research?*, wygłoszenie referatu: *Mechanisms of Inclusion and Exclusion of a Preschooler's Voice in the Context of*

Respecting Children's Right to Freedom of Expression, Bolzano, Italy, 4-7.09.2018.

Uczestniczę również w innej międzynarodowej i znaczącej konferencji poświęconej problematyce edukacji nauczycieli, która organizowana jest przez Association for Teacher Education in Europe (ATEE). Podczas tej konferencji w 2018 roku zatytułowanej „Designing Teacher Education and Professional Development for the 21st Century: Current Trends, Challenges and Directions for the Future” prowadziłam sekcję „Becoming a Teacher”.

Uczestnictwo w programach europejskich, międzynarodowych i krajowych (załącznik nr 4: III A, s.17-18)

Mój dorobek dydaktyczny i popularyzatorski w przeważającej części wynika z mojej działalności naukowo-badawczej. Uczestniczyłam w trzech międzynarodowych szkołach realizowanych w ramach programu European Doctorate in Teacher Education (2016 – Brno, 2017 – Wrocław, 2018 - Budapeszt). W ramach tych szkół współprowadziłam seminaria z doktorantami oraz uczestniczyłam w spotkaniach i szkoleniach zorganizowanych dla promotorów. Brałam także udział w międzynarodowej szkole letniej *Democracy and Diversity* zorganizowanej przez The New School for Social Research (USA) (2018). Wszystkie te aktywności nakierowane były na podnoszenie moich kompetencji badawczych i dydaktycznych. Zaowocowały także poszerzeniem kontaktów międzynarodowych

Uczestnictwo w konferencjach międzynarodowych i krajowych oraz udział w komitetach naukowych i organizacyjnych tych konferencji (załącznik nr 4: III B i III C, s.18-20)

Od początku mojej drogi naukowej uczestniczyłam w **50** konferencjach. Podczas 41 konferencji wygłaszałam referaty natomiast w **9** konferencjach (w tym w 3 międzynarodowych i 6 krajowych) aktywnie uczestniczyłam w obradach poprzez udział w debatach, moderowanie sekcji lub prowadzenie warsztatów.

Byłam członkiem komitetu organizacyjnego **10** konferencji, z czego połowa była konferencjami międzynarodowymi.

W **3** konferencjach byłam także członkiem komitetu naukowego (2 konferencje międzynarodowe: Edukacja w kontekście potrzeb – możliwości – rozwiązań, Słupsk-Ustka 2016 r., European Perspectives in Transformative Education, Wrocław 2017 r.;

konferencja ogólnopolska: Społeczno-edukacyjne konteksty praw dziecka, Słupsk 2015 r.). Moderowałam panel „Współczesne przemiany szkoły wyższej – uwarunkowania pedagogiczne, socjologiczne, psychologiczne i ekonomiczne” w ramach międzynarodowej konferencji naukowej „Edukacja w kontekście potrzeb – możliwości - rozwiązań” Słupsk – Ustka 29.09.-1.10.2016. Podczas ogólnopolskiej konferencji „V Transdyscyplinarne Sympozjum Badań Jakościowych”, która odbyła się w Słupsku –Ustce w dniach 18-21.05.2016 byłam współmoderatorem grupy tematycznej „Edukacja i szkoła”. W ramach tego wydarzenia byłam odpowiedzialna za organizację dnia warsztatowego. Byłam także członkiem komitetu naukowego i organizacyjnego oraz współmoderowałam panel „Charakterystyka zjawiska przemocy domowej: ujęcie psycho – socjo –pedagogiczne” w ramach ogólnopolskiej konferencji naukowej „Przemoc w rodzinie – konteksty prawne, społeczne i profilaktyczne”. Konferencja była objęta patronatem Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN.

Otrzymane nagrody i wyróżnienia inne niż w §4.7. (załącznik nr 4: III D, s.20)

W trakcie studiów doktoranckich byłam beneficjentką stypendium dla najlepszych doktorantów. Otrzymywałam je za działalność badawczo-naukową oraz organizacyjną, ponieważ angażowałam się aktywnie w działania Samorządu Doktorantów oraz byłam współorganizatorką licznych przedsięwzięć, w tym konferencji, seminariów i warsztatów. Jednymi z najważniejszych były ogólnopolskie konferencje naukowe organizowane w ramach „Dni Doktoranta” na Uniwersytecie Szczecińskim oraz międzynarodowe seminaria naukowo-dydaktyczne.

Udział w konsorcjach i sieciach badawczych (załącznik nr 4: III E, s.20)

Moja aktywność naukowo-badawcza w znacznej mierze wiąże się z członkostwem w dwóch sieciach badawczych: *Research on Children's Rights in Education* oraz *Potential of Language and General Education*. Pierwsza funkcjonuje w ramach European Conference on Educational Research (ECER) organizowanej przez European Educational Research Association (EERA). Druga natomiast jest częścią International Association for the Educational Role of Language (ERL Association).

W ramach międzynarodowej współpracy sieci badawczej *Research on Children's Rights in Education*, w spotkaniach której uczestniczę regularnie od 2010 roku, podejmuję przede wszystkim problematykę oporu w szkole oraz poszanowania praw dziecka w środowisku edukacyjnym. Obecnie prowadzę prace nad rozdziałem

do książki, która jest przygotowywana do publikacji pod patronatem European Educational Research Association (EERA).

Wspólnie z badaczami z University of Aberdeen w Szkocji przygotowujemy także sekcję poświęconą problematyce praw dziecka i „dress codu” w szkole na konferencję European Conference on Educational Research (ECER) 2019 w Hamburgu.

Moja aktywność w sieci badawczej *Potential of Language and General Education*, koncentruje się natomiast w znacznej mierze na badaniu dyskursu oporu w przestrzeni edukacyjnej oraz dyskursu o uniwersytecie.

Od 2015 roku jestem również członkiem Zespołu Badawczego SMS (Słupski Monitoring Społeczny), który działa pod kierunkiem prof. AP dr hab. Marka Gorzko. Moja aktywność sprowadza się tu do współtworzenia narzędzi badawczych, koordynacji pracy ankietatorów i prowadzenia dla nich szkoleń oraz współtworzenia raportów z badań. W ramach prac Zespołu uczestniczyłam w realizacji następujących projektów: „Maturzyści Słupska 2015”, „Maturzyści Słupska 2016” oraz „Uczniowie ZSZ Słupska 2016”.

Udział w komitetach redakcyjnych międzynarodowych czasopism (załącznik nr 4: III G, s.20)

Poza działalnością naukową realizuję się także na polu upowszechniania wiedzy poprzez angażowanie się w prace redakcji dwóch międzynarodowych czasopism naukowych, co stanowi istotny element w mojej kariery zawodowej. W czasopiśmie „Social Studies: Theory and Practice”, które współzałożyłam z prof. zw. dr hab. Iryną Suriną, sprawuję funkcję zastępczyni redaktor naczelnej. Czasopismo zostało stworzone w celu umożliwienia wymiany myśli i doświadczeń teoretykom i praktykom zajmującym się zagadnieniami z zakresu nauk społecznych. Jest ono wydawane w dostępie Open Access w trzech językach: angielskim, polskim i rosyjskim. W krótkim czasie czasopismo zafunkcjonowało w zagranicznych bazach naukowych (RSCI Science Index, BazHum, POL-index) i uzyskało wysoką wartość wskaźnika Index Copernicus za rok 2017 na poziomie 76,75. Natomiast periodyk „Educational Role of Language Journal” jest nowym czasopismem naukowym, w którym jestem członkiem rady redakcyjnej. W obydwu przypadkach uczestniczę w pracach czasopism od początku ich działania. Byłam także zaangażowana w proces tworzenia koncepcji, misji i założeń merytorycznych dla obu periodyków naukowych.

Członkostwo w międzynarodowych lub krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych (załącznik nr 4: III H, s.21)

Jestem członkinią kilku międzynarodowych i krajowych towarzystw i organizacji naukowych. Należą do nich:

- **Word Education Research Association, WERA** (od 2018 r.),
- **International Association for the Educational Role of Language, ERL Association** (od 2018 r.),
- **Polskie Towarzystwo Pedagogiczne, PTP** (od 2010 r.),
- **Polskie Towarzystwo Socjologiczne, PTS** (od 2015 r.),
- **Zespół Samokształceniowy i Samopomocy Koleżeńskiej Doktorów** działający pod patronatem Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk (od 2013 r.)
- **Zespół Badania Kultury Szkoły** działający pod patronatem Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk (od 2016 r.).

W ramach prac tego ostatniego napisałam książkę „Kultury oporu w szkole. Działania – motywacje – przestrzeń” oraz opublikowałam artykuł „Przymus w szkole jako warunek podejmowania działań bojowych uczniów”, który ukazał się w książce pod redakcją prof. zw. dr hab. Marii Dudzikowej i dr Sylwii Jaskulskiej „Twierdza. Szkoła w metaforze militarnej” (2016). Obie publikacje stanowią ważny element mojego dorobku. Natomiast jako członek Zespołu Samokształceniowego i Samopomocy Koleżeńskiej, uczestniczyłam w pracach podzespołu powołanego do zbadania problemu parametryzacji na uniwersytecie. Wynikiem tych prac są dwa artykuły opublikowane w „Roczniku Pedagogicznym”. Jestem współautorką jednego z nich: „Ocena okresowa nauczyciela akademickiego na kierunkach pedagogicznych w polskich uniwersytetach. Analiza dokumentów regulacyjnych”. Jako członek tego zespołu współprezentowałam uzyskane wyniki badań na jednym z posiedzeń Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk w 2015 roku.

Popularyzacja nauki i osiągnięcia dydaktyczne (załącznik nr 4: III I, s.21-23)

Moje działania badawczo-rozwojowe wykraczają poza świat akademicki i odzwierciedlają się również w działalności upowszechniającej naukę. Współpracuję z Fundacją Court Watch Polska w kwestii monitoringu sądów w obszarze przestrzegania praw człowieka. Prowadzę także szeroką współpracę z Regionalnym Przedstawicielstwem Komisji Europejskiej w Polsce. Zaowocowała ona moderowaniem przeze mnie dialogu obywatelskiego, w którym uczestniczył Rzecznik Praw Dziecka

oraz dyrektorka Regionalnego Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce i przedstawiciele Urzędu Miejskiego w Słupsku. Wydarzenie to odbyło się w ramach I Festiwalu Praw Dziecka zainicjowanego w Słupsku i poświęcone było problematyce przyszłości dzieci. Współpraca z Przedstawicielstwem KE w Polsce zaowocowała także moderowaniem przeze mnie debaty, która dotyczyła kwestii hejtu i mowy nienawiści w języku polskim. Panelistami byli eksperci z: Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka, Stowarzyszenia „Nigdy Więcej” oraz dyrektor Regionalnego Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce i nauczyciel z jednej ze słupskich szkół. Uczestnikami tej debaty byli nauczyciele i uczniowie ze słupskich szkół średnich, przedstawiciele organizacji pozarządowych, reprezentanci Urzędu Miasta Słupska, nauczyciele akademicy i studenci Akademii Pomorskiej.

W kwestii upowszechniania wiedzy o prawach dziecka i prawach człowieka współpracuję także z regionalną grupą Słupscy Korczakowcy, która angażuje się w działania mające na celu profilaktykę oraz rozpowszechnianie informacji na temat praw dziecka. Pełniłam funkcję sędziego w debacie oksfordzkiej na temat „Prawa dziecka są przestrzegane/łamane przez dorosłych”, w której mówcami byli uczniowie szkół ponadgimnazjalnych w Słupsku.

W 2017 roku zostałam zaproszona jako „żywa książka” do uczestnictwa w Żywej Bibliotece działającej w ramach Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Przekazać – Pokazać”, którą zorganizowało Centrum Nauki Kopernik w Warszawie. Prezentowałam tam swoją książkę podoktorską „Uczeń (nie) biega i (nie) krzyczy. Rytuály oporu jako przejaw autoekspresji młodzieży” i rozmawiałam z zainteresowanymi praktykami na temat wyników moich badań.

Współpracowałam także z dziennikiem „Głos Pomorza” w latach 2013-2014 i pisałam komentarze eksperckie odnoszące się do bieżących problemów społecznych.

Organizowałam też wystawy prac studenckich (*Human development. Photography as a tool of pedagogical diagnosis* - 2010; *Niecenzurowany obiektyw studenta* - 2013) oraz otwarte projekcje multimedialne dla studentów. Zorganizowałam również cykl warsztatów profilaktycznych i kryminologicznych dla studentów (2016-2018). Zaprosiłam także znamienitych gości na wykłady dla studentów i dla wychowanków Ośrodka Kuratorskiego w Słupsku, którzy wygłosili prelekcje dotyczące m.in. praw dziecka w przestrzeni społecznej.

Prowadzę zajęcia ze studentami przyjeżdżającymi do Akademii Pomorskiej w ramach programu ERASMUS i podwójne-dyplomy. Podczas prowadzonych zajęć zapoznają obcokrajowców nie tylko z klasycznymi pracami z zakresu wykładanych

przedmiotów, ale także upowszechniam najnowsze polskie badania oraz wiedzę o prawach człowieka i dziecka. Podejmowanie tej ostatniej problematyki ma ważne znaczenie w szczególności dla studentów przyjeżdżających z Turcji i Ukrainy, ponieważ w ich krajach prawa te są często nierespektowane.

Opieka naukowa nad studentami (załącznik nr 4: III J, s.23-24)

Moja aktywność obejmuje także pracę i opiekę nad studentami. W 2012 roku założyłam Koło Naukowe Socjologii „Progressum” i jestem opiekunem naukowym tego Koła. W ramach jego działalności pomagam studentom w przygotowaniu i prowadzeniu badań i projektów edukacyjnych. Koło angażuje się także w działalność organizacyjną a jego członkowie pomagali w organizacji wielu konferencji, między innymi Transdyscyplinarnego Sympozjum Badań Jakościowych w 2016 roku. Zachęcam także członków Koła do angażowania się w podejmowane przeze mnie inicjatywy, czego przykładem może być ich uczestnictwo w przedsięwzięciu organizowanym przez Fundację Court Watch Polska, z którą współpracuję. Pomagam studentom także w rozwoju ich umiejętności pisania artykułów oraz prowadzenia badań. Zaowocowało to publikacją studenckiego tekstu „Twórcza resocjalizacja poprzez hip-hop jako przykład respektowania praw dziecka”, który ukazał się w książce pod moją współredakcją „Prawa dziecka w przestrzeni edukacyjno-społecznej”. Aktywnie uczestniczę również w kształceniu młodych kadr. Wypromowałam 10 magistrów.

Opieka naukowa nad doktorantami w charakterze promotora pomocniczego (załącznik nr 4: III K, s.24)

Pełnię funkcję promotora pomocniczego w dwóch międzynarodowych przewodach doktorskich. Przewód mgr Lucie Bucharovej, „Grammar of Schooling in the Post-Authoritarian Context. Comparative Study of Changing Teaching Practices in Elementary Education in Czech, Polish and Portuguese Schools”, realizowany jest w ramach programu European Doctorate in Teacher Education (EDiTE). Przewód został otwarty w dniu 27.06.2017 roku na Wydziale Nauk Pedagogicznych Dolnośląskiej Szkoły Wyższej. Promotorkami są: prof. zw. dr hab. Maria Czerepaniak-Walczak (Uniwersytet Szczeciński) i prof. Maria João Mogarro (University of Lisbon, Portugalia). Przewód mgr Moniki Rusnak pt. „Learning to Trust. Teacher Research in Support of Democratic Collaboration among Parents and Teachers” został otwarty również na Wydziale Nauk Pedagogicznych Dolnośląskiej Szkoły Wyższej w dniu

26.09.2017 r. Promotorami w tym postępowaniu są: prof. DSW dr hab. Hana Červinková (Dolnośląska Szkoła Wyższa) i prof. Luís Tinoca (University of Lisbon, Portugalia).

Staż w zagranicznych lub krajowych ośrodkach naukowych lub akademickich (załącznik nr 4: III L, s.24-26)

W celu zdobywania i pogłębiania doświadczenia badawczo-dydaktycznego odbyłam trzy staże podoktorskie: pod kierunkiem prof. DSW dr hab. Hany Červinkovej w okresie 3.10.2016 – 31.03.2017 r., pod kierunkiem prof. UG dr hab. Marii Groenwald w okresie 31.03.-30.06.2017 r., pod kierunkiem dr. Antoniego Torta Bardolet w University of Vic w Hiszpanii w okresie 17.09.-21.12.2018. Moja aktywność naukowa oraz zaangażowanie w trakcie odbywania staży zostały wysoko ocenione przez profesorów prowadzących. W trakcie staży nawiązałam wiele kontaktów międzynarodowych, prowadziłam wykłady i seminaria dla studentów i doktorantów oraz prowadziłam badania, których pokłosiem są artykuły współautorskie opublikowane w czasopiśmie z listy MNiSW („The Dialectic of Ignorance in School”, „VIII Polska Rama Kwalifikacji. Kształcenie badaczy czy transformatywnych praktyków?”). Pokłosiem stażu we Wrocławiu było również moje uczestnictwo w międzynarodowym instytucie *Democracy and Diversity*, który został zorganizowany przez The New School for Social Research in New York i Dolnośląską Szkołę Wyższą. Współpraca z grupą badawczą Grup de Recerca Educativa de la Univeristat de Vic (GREUV) w Hiszpanii, zaowocowała natomiast artykułem opublikowanym w czasopiśmie „Voces de la Educación” i zaproszeniem na międzynarodowe seminarium na temat „From propaganda to resistance. Vital options in the totalitarianism”, które odbędzie się w dniach 3-5.05.2019 r.

Uczestniczyłam także w stażach zagranicznych w ramach programu ERASMUS: w Konstantin Preslavsky University of Shumen, Bułgaria 8-13.05.2017 r. oraz w Stefan Cel Mare University, Rumunia 22-28.05.2016 r. W 2019 roku wyjeżdżam na taki staż do University of Zadar w Chorwacji.

Wykonywanie ekspertyz lub innych opracowań na zamówienie (załącznik nr 4: III M, s.26)

Od początku mojej aktywności badawczej angażowałam się w projekty mające na celu przeprowadzenie badań i przygotowanie ekspertyz na zlecenie podmiotów zewnętrznych. Brałam udział w przeprowadzeniu trzech takich ekspertyz i opracowań

dla: Leibniz –Institut für Ökologische Raumentwicklung, Instytutu Badawczego IPC we Wrocławiu oraz dla Komitetu Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk w ramach prac Zespołu ds. Parametryzacji działającego w ramach Zespołu Samokształceniowy i Samopomocy Koleżeńskiej Doktorów pod patronatem KNP PAN. Wyniki ostatniej ekspertyzy przedstawiłam wraz ze współautorami na posiedzeniu KNP PAN dnia 17 listopada 2015 roku. Wyniki zostały także opublikowane w artykule „Ocena okresowa nauczyciela akademickiego na kierunkach pedagogicznych w polskich uniwersytetach. Analiza dokumentów regulacyjnych” w czasopiśmie „Rocznik Pedagogiczny” 2015, t.38.

Udział w zespołach eksperckich i konkursowych (załącznik nr 4: III N, s.26)

Jestem członkiem Komisji ds. Jakości Kształcenia na kierunku Socjologia od 2013 roku oraz członkiem Rady Ekspertów Akademii Pomorskiej w Słupsku od 2017 roku. Rada Ekspertów AP skupia przedstawicieli nauki i biznesu w celu inicjowania innowacyjnych projektów badawczych i edukacyjnych.

Recenzowanie publikacji w czasopismach międzynarodowych i krajowych (załącznik nr 4: III P, s.27)

Byłam recenzentką artykułów w czasopismach:

- „Forum Oświatowe” Vol. 29, no 1/2017 (LISTA ERIH, LISTA MNiSW B),
- „Studia Pedagogiczne. Problemy Społeczne, Edukacyjne i Artystyczne” LXVIII/2015 (LISTA MNiSW B),
- „Studia Paedagogica” Vol. 22, no 1/2017 (LISTA ERIH, czasopismo wydawane przez Masaryk University),
- „Parezja. Czasopismo Forum Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN” 2018,
- „Scriptor Nowy” nr 4/2013.

Uczestniczyłam również w zespole recenzenckim przygotowującym recenzję książki „European Perspectives in Transformative Education” (eds.) L. Rasiński, T. Tóth, J. Wagner, Wrocław 2017.

Anna Babicka-Hirkus